

Aziz Nesin'in Büyükler İçin Yazılmış Masalları Üzerine Bir Epizot Denemesi¹

An Episode Essay on Aziz Nesin's Fairy Tales Written for Adults

Doç. Dr. Gül Mükerrer ÖZTÜRK

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Gürcü Dili ve Edebiyatı Bölümü, Rize/Türkiye
ORCID: 0000-0003-1875-4954

Uzman İkbal AKKAR

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkçe Öğretmeni, Malatya/Türkiye
ORCID: 0000-0003-0824-132X

ÖZET

Eğitim en geniş ve en genel anlamıyla çocuk olsun, genç olsun, yaşlı olsun, insanlarda sosyal hayata ve çağa uygun tutum ve davranış değişikliği sağlamaktadır (Kavcar, 2017: 1). Eğitim kavramını bu doğrultuda değerlendirdiğimizde eğitimin çağdaş davranış ve tutum değişikliği oluşturmada kullanıldığı kanısına varılabilir. Tahir Alangu'nun belirttiği üzere, Aziz Nesin kendi mizah ölçüleri ile dil anlayışı ışığında "toplumcu öğretici" amaçları onu 1958'den sonra "Büyükler için masallar" yolunu denemeye yöneltmiştir (Nesin, 2014: 5). Araştırmamızın amacı "Memleketin Birinde" adlı kitapta yer alan "Hazinedeki Paslı Teneke", "Kötülerin Bakamadığı Mücevher", "Bay Öküz'le Bay Ahmet"; "Hoptirinam" adlı kitapta yer alan "Hoptirinam", "Bir Varmış, Bir Yokmuş", "Fantiko" isimli masallarının epizotlar halinde incelenmesi ve masallardaki iletilerin eğitimsel açıdan aktardıkları hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır. Aziz Nesin "Memleketin Birinde" ve "Hoptirinam" isimli iki ayrı kitapta topladığı masallarında mizah anlayışı ile toplumsal yol göstericilik görevini yerine getirmiştir. Masallardaki iletilerin toplumsal ve eğitici değerler açısından incelenmesi Aziz Nesin'in ironi ve toplumsal bakış açısı hakkında bilgi vermesi bakımından bu iki eserin önem teşkil edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aziz Nesin, epizot, eğitim, toplumsal bakış, masal..

ABSTRACT

Education, in its broadest and most general sense, provides a change in attitudes and behaviors suitable for social life and age in people, whether they are children, young or old (Kavcar, 2017:1). When we evaluate the concept of education in this direction, it can be concluded that education is used to create contemporary behavior and attitude change. As Tahir Alangu points out, Aziz Nesin's "social educationist" aims in the light of his humor and language understanding led him to try "tales for grown-ups" after 1958 (Nesin, 2014:5). The aim of our research is "Rusty Tin in the Treasure", "Jewelry That Evil Cannot Look", "Mr. Ox and Mr. Ahmet" in the book called "One of the Country"; It is aimed to analyze the tales of "Hoptirinam", "Once Upon a Time" and "Fantiko" in the book called "Hoptirinam" as episodes and to give information about the educational aspects of the messages in the tales. Aziz Nesin fulfilled his duty of social guidance with his sense of humor in the tales that he collected in two separate books named "Memleketin Birinde" and "Hoptirinam". It is thought that these two works will be important in terms of examining the messages in the tales in terms of social and educational values, giving information about Aziz Nesin's irony and social point of view.

Key Words: Aziz Nesin, episode, education, social perspective, fable.

1.GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Edebiyat ve eğitim arasında sıkı bir bağ vardır. Edebiyat sözcüğünün kökünü oluşturan ve "terbiye-eğitim" anlamına gelen "edeb" kelimesi de bunu açıkça gösterir (Kavcar, 2017:2). Edebiyat ve eğitim birbirini tamamlayıcı unsur olarak kullanılmaktadır.

¹ Bu makale Fırat Üniversitesi ev sahipliğinde 19-20- 21 Nisan 2018 tarihlerinde II. Uluslararası Sanat, Estetik Sempozyumu ve Sergisi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Bu çalışmada Aziz Nesin'in büyükler için yazmış olduğu "Memleketin Birinde" ve "Hoptirnam" adlı eserler içinde yer alan masalların epizot (bölüm)lar halinde incelenmesi ve masallardaki iletilerin eğitimsel açıdan aktardıkları üzerinde durulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı "Memleketin Birinde" adlı kitapta yer alan "Hazine'deki Paslı Teneke", "Kötülerin Bakamadığı Mücevher", "Bay Öküz'le Bay Ahmet"; "Hoptirnam" adlı kitapta yer alan "Hoptirnam", "Bir Varmış, Bir Yokmuş", "Fantiko" isimli masallarının epizotlar halinde incelenmesi ve masallardaki iletilerin eğitimsel açıdan aktardıkları hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Tahir Alangu'nun belirttiği üzere, Aziz Nesin kendi mizah ölçüleri ile dil anlayışı çerçevesinde "toplumcu öğretici" amaçları onu 1958'den sonra "büyükler için masallar" yolunu denemeye yöneltmiştir (Nesin, 2014: 5).

Aziz Nesin "Memleketin Birinde" ve "Hoptirnam" isimli iki ayrı kitapta topladığı masallarında mizah anlayışı ile toplumsal yol göstericilik görevini yerine getirmiştir. Masallardaki iletilerin toplumsal ve eğitici değerler açısından incelenmesi Aziz Nesin'in ironi ve toplumsal bakış açısı hakkında bilgi vermesi bakımından bu iki eser önem teşkil etmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Aziz Nesin'in büyükler için yazmış olduğu "Memleketin Birinde" ve "Hoptirnam" adlı kitaplarında yer alan "Hazine'deki Paslı Teneke", "Kötülerin Bakamadığı Mücevher", "Bay Öküz'le Bay Ahmet", "Hoptirnam", "Bir Varmış, Bir Yokmuş" ve "Fantiko" isimli altı masal ile sınırlıdır.

Araştırmada "Memleketin Birinde" (2014) ve "Hoptirnam" (2017) kitaplarının Nesin Yayınevi'nden çıkan son baskıları esas alınmıştır.

1.5. Varsayımlar

Bu çalışmada doküman incelemesi çerçevesinde betimsel nitelikli tarama yöntemi kullanılmıştır. Böylece yöntemin araştırmanın amacına uygun olduğu, seçilen örneklemelerin evreni temsil ettiği çalışma süresince araştırmanın tarafsızlığının korunacağı varsayılmıştır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde kullanılan araştırma modeli, araştırma için seçilen dönem, örneklem, verilerin elde edilmesi, analizi ve yorumlanma süreci hakkında bilgilere verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada doküman incelemesinden faydalanılarak araştırılması amaçlanan olgular hakkındaki bilgilerin analizini içermektedir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Aziz Nesin'in "Memleketin Birinde" ve "Hoptirnam" eserleri, örneklemi ise bu iki kitapta yer alan "Hazine'deki Paslı Teneke", "Kötülerin Bakamadığı Mücevher", "Bay Öküz'le Bay Ahmet", "Hoptirnam", "Bir Varmış, Bir Yokmuş" ve "Fantiko" adlı büyükler için yazılmış masallarıdır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada literatür taraması yapılarak analiz için temalar oluşturulmuştur. Aziz Nesin ile ilgili kaynaklara kütüphanelerden ve internet ortamından ulaşılmıştır. Konuyla ilgili olan tezlere Yüksek Öğrenim Kurulu'nun tez tarama arşivinden yararlanılmıştır. Aziz Nesin'in "Memleketin Birinde" ve "Hoptirnam" kitaplarında yer alan ve incelenen masallar epizotlar halinde ele alınacak şekilde ve eğitim değerleri açısından okunmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

"Memleketin Birinde" ve "Hoptirnam" kitaplarında yer alan "Hazine'deki Paslı Teneke", "Kötülerin Bakamadığı Mücevher", "Bay Öküz'le Bay Ahmet", "Hoptirnam", "Bir Varmış, Bir Yokmuş" ve "Fantiko"

adlı büyükler için yazılmış masallar epizotlar halinde ve eğitimsel değerleri içerecek şekilde analiz edilmiş, yorumlanmış, yazarın hayat görüşüne ulaşılmaya çalışılmıştır.

3) KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1. Aziz Nesin'in Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri

3.1.1. Aziz Nesin'in Hayatı

Gerçek adı Mehmet Nusret olan Aziz Nesin, 20 Aralık 1915 yılında İstanbul Heybeliada'da doğar. Babası, Heybeliada Bahriye Mektebi'nin önce bahçıvanbaşısı ve sonra da işe memuru olan Abdülaziz Efendi, annesi ise Bahriye Mektebi müdürünün evlatlığı olan Hanife Hanım (evlatlık alındıktan sonra adı değiştirilerek İkbâl yapılmıştır.)'dır. İlk çocukları ölen ailenin en büyük çocuğu olan Aziz Nesin'in bir kız kardeşi küçük yaşta hastalıktan ölür. Ardından Nesin'in Saadet adında bir kız kardeşi daha olur.

Aziz Nesin, öğrenim hayatına ilk olarak bir camide Kuran okuyan Ali Galip Hocayla başlar. Nesin'in oldukça dindar olan babası Ali Galip'in Kuran okuyuşunu çok beğenerek onu evlerine davet eder ve böylece bu kişi, Nesin'in kişilik oluşumunda etkili bir yere sahip olan Galip Amcası olur. Nesin'e okuma yazma, matematik, fizik, edebiyat, "hüs-n-ü hat", Arapça ve Fransızca dersleri veren ve onun hafız olmasını sağlayan Ali Galip, dönemine göre ilerici biri olduğu için şeyhler ve hocalarla anlaşamayan biridir. Ali Galip'in bu bilgisi, dünyaya bakışı ve onu algılayış şekli, Nesin'in hayat görüşünü etkiler. Bir süre sonra Nesin'in devlet okulunda okumasını isteyen annesinin de ısrarıyla yazar, 1925 yılında İstanbul Kanuni Sultan Süleyman İptidai Mektebinin üçüncü sınıfına gitmeye başlar. Dördüncü sınıfa geçeceği 1926 yılında Nesin'in defne bulma meraklısı olan babası birkaç ay boyunca eve dönmediğinden maddi zorluklar içinde olan annesi Nesin'i, babası olmayanların yazıldığı Darüşşafaka'ya gönderir. Bir süre sonra babası eve dönen Nesin, Darüşşafaka'daki öğrenimi boyunca babası yokmuş gibi davranmak zorunluluğunun vicdan azabını çeker. Bu azap gerçekten babası olmayanların hakkını yediğini düşünmesinden ve aslında yaşayan babasını ölmüş gibi göstermek zorunda kalmasından kaynaklanır. Bu nedenle derslerinde oldukça başarılı olan Nesin, yalanlar söyleyerek okuldan kaçmaya başlar. Bu sırada Nesin'in annesi veremdir ve hastalık zamanla onu öldürmeye başlamıştır.

Nesin'in okumaya olan düşkünlüğü annesi sayesinde gelişir. Annesinin ölmeden önce, oğlu Darüşşafaka yatılı okulunda okuduğu için gözleri açık gitmediğini söylemesi üzerine Nesin, o sırada sürekli okuldan kaçtığı için utanç duyar. Kendisini annesine karşı suçlu hisseden yazar bu duyguyla okuyup büyük adam olmaya karar verir. Ancak Nesin bu sırada sürekli okuldan kaçtığı için istese de artık okula kabuledilmeyecek durumdadır.

Kendi başının çaresine bakma düşüncesiyle başka bir şehre gidip çalışmayı düşünen Nesin, on iki yaşında trenle gittiği İzmit'te tesadüfen Galip Amcası'nın Akçakoca İlkokulu'nda eğitim verdiğini öğrenir. Ona durumunu anlatan Nesin, öğretmenlerin önünde girdiği özel bir sınavda tüm alanlarda başarılı bulunarak ilkokul diplomasını buradan almaya hak kazanır. Nesin bundan sonra çok çalışıp başarılı olmaya karar vererek Vefa Ortaokulu'nun birinci sınıfına yazılır. Ancak her gün Heybeliada'dan okula gidip gelmek onun ders çalışmasını zorlaştırır ve bu nedenle Nesin, burada da devamsızlık yaparak sınıfta kalır. Yazın taşındıkları Çapa'daki evlerine yakın bir okula gitmeye karar veren Nesin, 1929 yılında Davutpaşa Ortaokulu'nun altıncı sınıfına yazılır. Burada yakın olduğu arkadaşlarının ısrarıyla yatılı askerî ortaokula gitmeye karar veren Nesin, 1930 yılında Çengelköy Askerî Okulu'na yazılır. Buradaki günler Nesin için unutulmaz acılı hikâyelerle doludur. İnsanlara yapılan haksızlıklara, istismarlara ve hırsızlık gibi çeşitli olaylara tanık olan Nesin'in kişiliğinin oluşumunda bu okul oldukça etkilidir.

Nesin, 1932 yılında burada tamamlanan eğitiminden sonra Kuleli Askerî Lisesi'ne geçer. Parasız yatılı olarak okuduğu okulunda halkın parasıyla burada okuduğunun bilincindedir. Bunun için yaşamı boyunca hissedeceği halkına karşı borcunu ödeme duygusu burada gelişir. Onun derslerinde başarılı bir öğrenci olmasında bu duygusunun büyük etkisi vardır.

1935 yılında Kuleli Askerî Lisesi'ndeki eğitimini tamamlayan Nesin, Ankara Harp Okulu'na gider. Bu öğrenimini ikincilikle tamamladıktan sonra 1937 yılında asteğmen olduktan sonra 1938 yılında Vedia Hanım'la nişanlanır. Aynı yıl Beyoğlu Maçka Askerî Fen Tatbikat Okulu'nda okurken, Vefa ortaokulundaki günlerinden bu yana ressam olmak isteyen Nesin, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Doğu Süsleme bölümünde girdiği sınavı birincilikle kazanır. Akademide minyatür, tezhip, hat, çinicilik, ciltçilik dersleri alan Nesin, burada da başarılı bir öğrenci olur. 28 Şubat 1938'de Teğmen rütbesiyle Fen Tatbikat Okulu'nu

bitiren Nesin, aynı yıl 3. Kolordu İstihkâm Taburu 2. Bölük'te Takım Subayı olarak Tekirdağ Muratlı'ya gider. Burada 1939 yılında nişanlısı Vedia Hanım'la evlenir. Bu sırada Nesin, şiir ve öyküler yazar. İlk şiir ve öyküleri *Millet* ve *Yedigün* dergilerinde yayımlanır. Erzurum'a tayini çıkan Nesin'in burada 16 Aralık 1940 yılında ilk çocuğu Oya doğar. İkinci Dünya Savaşı'nın çıktığı yıllarda iki yıl süreyle Trakya'da çadırlı ordugâhta görev alır. 1942 yılında Kars Müstahkem Mevkii İstihkâm Taburu'na atanan Nesin'in burada ikinci çocuğu Ateş dünyaya gelir. Kars'ta Aziz Nesin takma adıyla, İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu'nun *Yeni Adam*, Sedat Simavi'nin *Yedi Gün* ve Remzi Oğuz Arık'ın Ankara'da yayımlanan *Millet* dergilerine öyküler gönderir. 1943 yılında *Millet* dergisinde Ömer Bedrettin Uşaklı'nın Nesin'in şiirleri üzerine yazdığı eleştirisi yayımlanır.

1944 yılında Safranbolu 23. Tümen Bağımsız İstihkâm Bölük Komutanlığı'na atanan Nesin aynı yıl askerlikten atılır. Yeni evlendiği eşini ve kızını görmek istediğini söyleyen bir ere acıdığı için iki hafta izin veren Nesin hakkında, bu erin iki hafta sonra tabura geri dönmemesi ve köyünde cinayet işlemesi sebebiyle dava açılır. Duruşmada kendisini savunmayan Nesin böylece askerlikten atılmış olur. Oğlu Ali Nesin, yazarın duruşmada kendini savunmamasını, uzun süredir askerliğin kendisine göre olmadığını düşünmesine ve bu davanın onun için kurtuluş olmasına bağlar. Nesin, askerliğin kendisine iç disiplin, "fikri takip" ve sürekli çalışma alışkanlığı getirdiğini belirtir. Asker olduğu on altı yıl boyunca Türkiye'nin değişik yörelerinden gelen insanları tanıdığını söyleyen Nesin'in sanatını ve yaşamını etkileyen önemli unsurlardan biri de bu tanıma süreci olur (Oral, 1982:21).

Ordudan çıkarıldıktan sonra Nuruosmaniye'de bir süre bakkallık yapan Nesin, aynı yıl Sedat Simavi'nin *Yedigün* dergisinde ve *Karagöz* gazetesinde redaktörlük ve yazarlık yapar. 1945 yılında *Tan* gazetesinde köşe yazarlığına başlayan yazar aynı yıl *Cumartesi* adında haftalık magazin dergisi çıkarır ancak dergi sekiz sayı sürer. 1946 yılında bağımsız olarak yayımlanan ilk eseri, *Parti Kurmak Parti Vurmak* isimli on altı sayfalık öyküsünü broşür biçiminde çıkarır. Aynı yıl, arkadaşı Esat Adil Müstecaplı'nın kurduğu Türkiye Sosyalist Partisi'ne üye olur ancak iki ay sonra üyelikten istifa eder. Bu olay Nesin'in ilk ve son kez bir partiye üye olmasıdır. Nesin, 1946 yılında Truman Doktrinini'ne karşı yayımladığı bir broşürden ötürü Sıkı yönetim tarafından tutuklanır ve on ay hapse mahkûm edilir. Bu yıl, Nesin'in Sabahattin Ali'yle beraber *Markopaşa* adlı mizah dergisini de çıkarmaya başladığı yıldır. Zamanla derginin satışı hiçbir gazetenin ulaşamadığı baskı sayısı ile yetmiş bine ulaşır. Aziz Nesin'in milletvekillerine yönelik yazdığı *Topunuzun Köküne Kibrit Suyu* adlı yazıdan dolayı Nesin ve Sabahattin Ali tutuklanır. Bir süre sonra da dergi kapatılır. Aziz Nesin 1948 yılında ilk iki sayısında sahibi ve yazı işleri sorumlusu olduğu *Baştan* dergisini çıkarmaya başlar. İki sayı sonra kapatılan dergi Orhan Müstecaplı'nın isteğiyle ve onun sorumluluğunda yeniden çıkarılmaya başlar.

1948 yılında birinci eşi Vedia Hanım'dan ayrılan Aziz Nesin, *Azizname* adlı ikinci kitabını yayımlar. Nesin'e bu kitaptan dolayı İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açılır. Bu davada aklanan Nesin'e 1949 yılında İngiltere Prensesi Elizabeth, İran Şahı Pehlive Mısır Kralı Faruk tarafından elçilikler aracılığıyla yazdığı birkaç öyküde kendilerini aşağıladığı gerekçesiyle dava açılır. Bu dava sonucunda Nesin, altı ay hapse mahkûm edilir. Nesin'in mahkûmiyeti bu olayla sınırlı kalmaz. Yirmi yedi sayı süren *Baştan* dergisinde G. Politzer'in *Marksist Felsefe* adlı kitabının önsözünün Fransızca'dan çevrilerek yayımlanması sebebiyle komünizm propagandası yapıldığı iddiasıyla Fransızca bilmeyen Nesin'e 1950 yılında dava açılır ve güvenlik gözetimi altında tutulmaya mahkûm edilir.

Hapishaneden çıktıktan sonra 1952 yılında Levent'te bir dükkân kiralayan Nesin, "Oluş Kitabevi"ni açar. Ancak bu şekilde geçinmesi zor olduğu için 1953 yılında Beyoğlu'nda "Parodi Fotoğraf Stüdyosu"nu kurar. 1954 yılında Yusuf Ziya Ortaç'ın önerisiyle *Akbaba* dergisinde yazmaya başlayan Nesin, dergi sahipleri tarafından dergilerinde yazmasından korkulan bir yazar olduğundan bu yıllarda pek çok takma isim kullanarak çeşitli dergilere yazılar gönderir. 1955 yılında İlhan Selçuk'un sahibi olduğu basımevinde ilk şiir kitabı *On Dakika'yı* üç bin tane bastıran Nesin, Yahya Kemal, Faruk Nafiz ve Nâzım Hikmet'in etkisinde kaldığını düşünerek bu kitapları dağıtıma vermeden Kemal Tahir'le birlikte kurduğu Düşün Yayınevi'nin bahçesinde yazar.

Halil Lütüf Dördüncü'nün *Yeni Gazete*'sinde köşe yazarlığına başlayan Nesin 1956 yılında İtalya'da yapılan uluslararası gülmece yarışmasında *Kazan Töreni* adlı öyküsüyle Altın Palmiye ödülünü kazanır. Aynı ödülü Nesin, 1957 yılında *Fil Hamdi* adlı öyküsüyle ikinci kez kazanır.

1956 yılında Nesin'in üçüncü çocuğu Ali ve '57'de dördüncü çocuğu Ahmet dünyaya gelir. Nesin'e 1958 yılında çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanan yazılarından ve öykülerinden dolayı yeniden dava açılır. 1960 yılında *Tanin* gazetesinde köşe yazarlığına başlayan Nesin, aynı yıl Gazeteciler Cemiyeti Fıkra Birincilik Ödülü'nü alır.

Nesin'in Meral Çelen'le on iki yıl süren evliliği 1967 yılında sona erer. Ancak Bu ayrılık 1970 yılına kadar sürer. Bu yıl Meral Çelen'le tekrar evlenen Nesin, 9 Mayıs 1980 tarihinde yeniden ayrılır.

Nesin 1968 yılında, *Milliyet* gazetesinin açtığı Karagöz Oyunu yarışmasında *Üç Karagöz* adlı oyunuyla birincilik ödülü, 1969 yılında Moskova'da yapılan uluslararası gülmece yarışmasında *İnsanlar Uyanıyor* adlı öyküsüyle Krokodil Birincilik Ödülü'nü, 1970 yılında *Çiçü* adlı oyunuyla Türk Dil Kurumu Oyun Ödülü'nü ve 1974 yılında Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nin Lotus Ödülü'nü kazanır. Aynı yıl Türkiye Yazarlar Sendikası kurulur ve genel başkanlığa Aziz Nesin seçilir. Nesin buradaki görevini 1989 yılına kadar sürdürür. 1976 yılında Bulgaristan'da düzenlenen gülmece kitabı uluslararası yarışmasında Hitar Petar Birincilik Ödülü'nü kazanan Nesin, 78'de *Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz* adlı romanıyla Madaralı Roman Ödülü'nü alır.

1985 yılında İngiltere PEN Kulübü Onur Üyeliği'ne ve Federal Almanya PEN Kulübü üyeliğine seçilen Nesin, iki yıl üst üste TÜYAP'ın düzenlediği ankette halkın oylarıyla yılın yazarı seçilir. 1989 yılında Sovyet Çocuk Fonu tarafından ilk kez verilen Tolstoy Altın Madalyasına değer görülür. 1991 yılında Fransa devleti Şövalyelik Nişanı'nı alan Nesin 92 yılında Edebiyatçılar Derneği Onur Ödülü'nü ve Altın Madalyası'nı alır. 1994 yılında İnsan Hakları Ödülü'nü alır. Aziz Nesin, 6 Temmuz 1995 tarihinde vefat eder.

Nesin'in öykü, roman, oyun, şiir, anı, mektup, fıkra, gezi yazısı türünde pek çok kitabı vardır. Yaşamı boyunca başından geçenlerin kendisini toplumcu bir yazar olmaya yönelttiğini söyleyen Nesin, maddi ve manevi varlığının bütün hücreleriyle topluma borçlu olduğunu düşünür. Bu nedenle Nesin, kendi tabiriyle "sınıfının yazarı"dır. Yaşam zorluklarıyla mücadele eden başkalarının varlığı, Nesin'in vicdanen hiçbir zaman rahat yaşamamasına neden olur. Bu durum, yazarın tüm anlatılarında ortaya çıkan başkaldırıyı açıklığa kavuşturur.

Nesin'in bir üst yapı kurumu olarak gördüğü edebiyat ona göre, etki ve tepki yoluyla insanların bilinçlenmesini, kendilerini ve toplumu değiştirme özlemi kazanmalarını sağlar (Önertoy, 1984:151). Bu nedenle Nesin, toplumu değiştirme çabası içinde eserler yazan bir sanatçıdır. Nesin'e göre sanatın yaşanmakta olan gerçekliği yaşanması istenen gerçekliğe dönüştürme çabası ve savaşımlı olduğunu söyler (Ertop, 1995/1055:35). Nesin bu savaşımlı, mizah aracılığıyla gerçekleştirir. Çocukluğunda olmayacak şeyler hayal ederek kendisiyle dalga geçtiğini söyleyen Nesin, kişinin özleminin dışavurumu olan sanatın bir bakıma dalga geçmek olduğunu belirtir.

Aziz Nesin mizahi bir üslup kullanarak yazdığı öykülerinde halkın kullandığı yerel dille toplumsal sorunları dile getirir. Yazarın yerel dil kullanımı, toplumculuğunun ve halka ait olan her şeyi benimsemiş olmasının sonucudur. Bu doğrultuda Nesin mizahının, halk mizahı olduğu ve düşündürerek güldürmeyi amaçladığı söylenebilir.

3.1.2. Aziz Nesin'in Edebi Kişiliği

Bireyin günlük yaşamda karşılaştığı zor durumları mizahi bir dille ele alarak edebi eserler vasıtasıyla dile getirerek insanları güldürürken düşündürülen Aziz Nesin'in Türk yazınında önemli bir yeri sahiptir. Aziz Nesin'in edebî yaşamındaki yıllar, Yazar, özellikle yazarlığının belirleyici yanını oluşturacak olan gülmece türündeki ilk eserlerini bu yıllarda ortaya çıkarır.

Aziz Nesin, hikâye ve masalları ile ilgili şöyle dile getirmektedir: "Bütün hikâyelerimi aynı kategoriye sokmak doğru değil. Ama masallarımı belli bir kategori için yazıyorum. Hikâyelerimin publikumu elbette daha geniş. Sonra halkın anlamadığı sanat eseri, hâkim sınıfı "tedirgin etmek, gıdıklamak" için yazılıyorsa ve bu işi de görüyorsa, dolaylı olarak halk için yazılmış demektir. Halkı bir bütün, somut bir bütün, somut bir kitle, hepsini aynı nitelikte saymıyorum. İstanbul'daki mahalle bekçisi, büyük bir fabrikadaki marangoz, güneydeki ırgat aynı şey değildir.

Nesin, masallara yönelmesinin gerekçesini şu sözlerle açıklamıştır: "Ben halk masallarında, hikâyelerinde, fıkralarında "baskıya karşı direnme" eğilimi gördüm. Bu masal alışkanlığından yararlanarak kanunlu ya da

kanunsuz baskıya karşı “bilinçli” olarak o iki kitabı (Memleketin Birinde, Hoptirinam) yazdım. Onları o günlerde halkın bildiği masal biçiminde verme gereği duydum.” (Nesin, 2014: 10-11).

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Bulgular

I. Masal: Hazinedeki Paslı Teneke

Masalın Epizotları

- a) Hiçbir şeyi olmayan bir ülkenin bir padişahı varmış.
 - b) Bu padişahın bir hazinesi varmış.
 - c) Bu hazinede o ulusun en değerli bir emaneti saklanmış.
 - d) Hazineyi silahlı nöbetçiler beklemiş.
 - e) Padişah, sadrazam, vezirler ve sarayın tüm önde gelenleri bu hazinenin ne olduğunu merak ederler ve onu görmek isterlermiş.
 - f) Padişah bir gün merakla hazine dairesine inmiş ve parıl parıl parlayan, bugüne dek görülmemiş mücevheri kimse fark etmez düşüncesi ile almış; mücevher yerine üstü yakut, sedef, zümrüt, inci, elmasla süslü bir platin koymuş. O günden sonra emanetin korunacağına dair yemini yılda bir kezden yılda iki keze çıkarmış.
 - g) Sadrazam, yeminin yılda iki keze çıkarılmasından şüphe duyarak hazine dairesine inmiş ve platini alıp yerine altın koymuş. Yemin törenlerini de yaz, kış ve baharlarda olmak üzere dörde çıkarmış.
 - h) Vezirlerden biri yeminin yılda dört keze çıkarılmasından şüphe duyarak hazine dairesine inmiş ve altını alıp yerine gümüş koymuş. Yemin törenlerini de her ay yapılacak şekilde ayarlatmış.
 - i) Saray nazırı yeminin her ay yapılmasından şüphe duyarak hazine dairesine inmiş ve gümüşü alıp yerine bakır koymuş. Bundan sonra yeminler haftada bire düşürülmüş.
 - j) Hazineyi koruyan subaşı yeminin haftada bir kez yapılmasından şüphe duyarak hazine dairesine inmiş ve bakırı alıp yerine demir koymuş. Yemin töreni ise her gün yapılmaya başlanmış.
 - k) Ulusun içinden bir kişi üzerine her gün yemin edilen emaneti merak ederek herkesi ayaklandırmaya başlayınca padişah başta olmak üzere hazineye inenler telaşlanmış ve bu kişiyi hain ilan etmişler. Foyaları meydana çıkmasını diye de özel bir yasa çıkararak bu kişiyi idam etmişler.
 - l) İdam edilen adamın sözleri herkesi etkilemiş ve içlerinden biri hazine dairesine inmeyi başarmış. Adam, emaneti en son çalanın koyduğu paslı tenekeyi eline alarak dışarı çıkarken emaneti çalanlardan birine yakalanmış.
 - m) Subaşı, kutsal emanetin paslı teneke olmadığını herkesin önünde söylemiş. Onun peşi sıra da saray nazırı, vezir ve padişah emanetin o olmadığını itiraf etmişler.
 - n) Paslı tenekeyi elinde tutan adam emanetin ne olduğunu sorunca kimse yanıtlayamamış. Emaneti çalan kişi boğdurulmuş.
 - o) Paslı tenekeyi bir kutuya koyarak herkes kutsal emaneti koruyacaklarına dair sabah, öğle, akşam yemin etmişler.
 - p) Kimse kutsal emanetin çalına çalına paslı tenekeye dönüştüğünü anlayamamış.
- Yazarın bu masalda okuyucuya vermek istediği iletiler şu şekilde sıralanabilir:
- I) Manevi değerler ile ilgili konularda toplum sorgusuz itaatle birlik olur.
 - II) Ülke yöneticisi bile olsak merak duygusu bizi kuşatır.
 - III) Emanete hıyanet edenlerin foyasını meydana çıkarmak için uğraşmak gerekir.
 - IV) Yemin yolu ile yapılan hilelerin üzerinin kapatılmaya çalışılır.
 - V) ”Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.”

Masalın Konusu: "Kutsal emanet olarak alınan bir mücevherin zaman içinde çalınarak emanete hıyanetlik edilmesi ve onun değiştirilmesi."

Masalın Teması: "Merak duygusu insanları kuşatınca yemin ve emanetin göz ardı edilebileceği; gerçekleri ortaya çıkarmaya çalışanlar cezalandırılacak ve gerçekler gün yüzüne çıkmayacaktır."

II. Masal: Kötülerin Bakamadığı Mücevher

Masalın Epizotları

- a) Yeryüzünün bir ülkesinde çok zengin bir hazine varmış.
- b) Bu hazinede para yokmuş ama değer biçilmez tarihi eşyalar çokmuş.
- c) Hazinedeki bu eşyalara paha biçilemediği için eşyaların değerini bilen yokmuş.
- d) Hazinedeki eşyaların değeri ancak hazineye girdiklerinde belli olurmuş.
- e) Başka ülkelerin hazineleri bu kadar zengin değilmiş. Ancak bu hazinede de diğer ülkelerde olmayan çok değerli bir mücevher varmış.
- f) Bu ülkede yaşayanlar bu değerli mücevheri ele geçirmeye çalışıyormuş. Ancak bu mücevheri bulmak kolay değilmiş. Çünkü mücevher yüzlerce, binlerce insan yapılmış.
- g) Dünyanın en zengin hazinesine sahip olan ülkenin yöneticileri diğer ülkede bulunan mücevhere sahip olamadıkları için çok üzülüyorlarmış.
- h) İki ülkenin padişahı takas usulü olarak birbirlerinden istediklerini almışlar.
- i) Dünyanın en zengin hazinesine sahip ülkenin hazinesine bu değerli mücevher girmiş ama bu mücevher o kadar parlakmış ki kimse ona bakamıyormuş. Bu mücevhere sadece iyiler bakabiliyormuş.
- j) Ülkenin padişahı da bu mücevhere bakamayınca kendisinin iyi olup olmadığını ülkedeki bilginlere sormuş.
- k) Bilginlerin yarısı sesini çıkarmamış, yarısı da padişahın iyi olmadığını söylemişler. Yalnız sadece şeytanın sütkardeşi olan biri padişahın iyilerden iyi biri olduğunu söylemiş.
- k) Padişah, sessiz kalan bilginlerin bilginlik yapmasını yasaklamış; kendisine karşı gelenlerin de dudaklarını diktirmiş.
- l) Padişah hala mücevhere bakamayınca şeytanın sütkardeşi olan bilgin, mücevheri ters çevirince herkes mücevhere rahatça bakabilmiş.

Masalın Konusu: "Çok değerli bir mücevherin iki ülke arasında yer değişmesi ve o mücevhere sadece iyilerin bakabileceği."

Masalın Teması: "Kişisel çıkarlar uğruna yandaşlık, yalakalık ve açığözlülük yapanlar idareyi ele geçirerek durumu kurtaracaktır."

III. Masal: Bay Öküz'le Bay Ahmet

Masalın Epizotları

- a) Ülkenin birinde arpa, mısır, saman alışverişi yapan çok zengin ve oldukça da tutumlu bir Ahmet Bey varmış.
- b) Ahmet Bey'in karısı bir gün çocuklarının ayakkabısının eskidiğini söylemiş.
- c) Ahmet Bey, oğlunun eşya kıymeti bilmeyen, savurgan biri olmasına çok sinirlenmiş ve karısını suçlamış. Karısı da suçun kendisinde olmadığını söyleyerek çocuğa suçu atmış.
- d) Çocuk suçun kendinde olmadığını söyleyerek suçu ayakkabı satanlara atmış.
- e) Anne ile oğul ayakkabı satanların yanına gitmişler. Satıcı suçun kendinde olmadığını söyleyerek suçu kunduracılara atmış.

- f) Anne, oğul ve satıcı kunduracının yanına gitmişler. Kunduracı suçun kendinde olmadığını söyleyerek deri kösele yapanlara suçu atmış.
- g) Deri kösele yapan kişiye giden kunduracıya derici, suçun kendinde olmadığını söyleyerek suçu deri fabrikası sahibine atmış.
- h) Derici, deri fabrikası sahibine gidince deri fabrikası sahibi suçun kendinde olmadığını söyleyerek suçu deriyi elde ettikleri öküzün sahibine atmış.
- ı) Derici, sürü sahibine gidince sürü sahibi suçun kendinde olmadığını söyleyerek suçu öküze atmış.
- i) Sürü sahibi, öküzü suçlayınca öküz suçun kendinde olmadığını söyleyerek suçu sahibine atmış.
- j) Öküzün sahibi suçun arpa tüccarı Ahmet Bey’de olduğunu söylemiş.
- k) Ahmet Bey de suçun namussuz insanlarda olduğunu, arpa fiyatlarını artırmak zorunda kaldığını söylemiş.
- l) Ahmet Bey kunduracıya, kunduracı fabrika sahibine, fabrika sahibi dericiye, derici sürü sahibine, sürü sahibi öküze, öküz kendi sahibine, öküzün sahibi de Ahmet Bey’e tekrar gidip suçu atmış.
- m) Sonuçta herkes suçun, insanlarda ahlakın kalmadığında olduğunu söylemiş.

Masalın Konusu: “Tüccar Ahmet Bey’in oğlunun ayakkabısının eskimesi sonucunda bir silsile halinde birbirlerine suçu atması.”

Masalın Teması: ”Yolunda gitmeyen şeyler olduğunda kimse sorumluluk almak istemez ve sorumlular, toplumdaki ahlaksızlığın sebebinin bulmak yerine ahlaksızlığın düzeltilemeyecek bir olgu olduğunu savunurlar.”

IV. Masal: Beklenen Kişi

Masalın Epizotları

- a) Zamanın birinde Buhara ilinde bir er kişi yaşamış.
- b) Bu kişi Tanrı adını dilinden düşürmez, beş vakit alınıcı secdeden kaldırmazmış. Herkesin iyiliğini ister, Hak yolunda daha fazla yücelmek için Tanrı’ya yalvarmış.
- c) Üçüncü gün sonunda kulağına gelen bir ses, Şeyh Şezalet isminde bir ermiş bulmasını ve onun yolunda köle olmasını söylemiş.
- d) Er kişi Bağdat, Şam, Basra, Rum, Acem ve Buhara kentlerini dolaşmış ama Şeyh Şezalet’i bulamamış.
- e) Bir ırmak kıyısında abdest alırken sudan bir hıyar kapıp yemiş. Birden akli başına gelerek hıyar ıssı(sahibi)ndan izin almadan hıyarı yediği aklına gelmiş ve hıyar ıssını aramaya başlamış.
- f) İçinden kavga sesleri gelen bir eve varmış ve hıyar ıssını bulmuş. Hıyar ıssından helallik istemiş. Hıyar ıssı, bostanın kendisi ile birlikte üç kardeşine ait ve kardeşlerinden birinin Belh; kız kardeşinin de Merv şehrinde olduğunu söylemiş.
- g) Buhara kentinden kumarhane işleten bu adam, er kişinin kendi kumarhanesinde on yıl uşaklık ederse kendi hakkını ona helal edeceğini söylemiş. Er kişi burada on yıl uşaklık edip usta bir kumarbaz olmuş ve kumarhane sahibi de ona hakkını helal etmiş.
- h) Belh şehrine varana dek er kişi her gittiği yerde insanları kumarbazlığı ile soymuş ve sonunda Belh şehrindeki bostan sahibinin yanına varmış, ondan helallik istemiş. Bostan sahibi, meyhan sahibi imiş ve er kişinin kendi meyhanesinde on yıl uşaklık ederse hakkını ona helal edeceğini söylemiş. Er kişi, meyhanede on yıl uşaklık ederek esrarkeş, sarhoş bir adam olmuş ve meyhan sahibi de ona hakkını helal etmiş.
- ı) Merv şehrine varana dek er kişi her gittiği yere kumarhane ve meyhan çevirmiş ve sonunda Merv şehrindeki bostan sahibi hanımın yanına varmış, ondan helallik istemiş. Bostan sahibi hanım, genelev sahibi imiş ve er kişinin kendi karhanesinde uşaklık ederse hakkını ona helal edeceğini söylemiş. Er kişi burada on yıl uşaklık edip usta bir gavat olmuş ve karhane sahibi hanım da ona hakkını helal etmiş.
- i) Merv şehrinde ayrılan er kişi bir süre sonra davul zurna çalınan, insanların eğlenerek kendine doğru geldiği bir şehre gelmiş ve sonunda Şeyh Şezalet’i bulduğunu sanmış.

j) Kendine doğru gelen kafası sarıklı, smokinli adamlar er kişiyi Şeyh Şezalet sanarak ondan kendi liderleri olmasını istemişler.

k) Er kişi, kendisinin kumarbaz, sarhoş ve gavatlık yapan bir adam olduğunu söylemiş ama kendine inananlar bu yüce marifetlerden kendilerinde de olduğunu, sadece er kişide bu marifetlerin çok daha fazla olduğunu söylemişler.

l) Er kişi, Şeyh Şezalet'in kendisinin olduğunu anlamış ve tüm bu insanların lideri olmuş.

Masalın Konusu: "Bir er kişinin, Tanrı'ya layık olmak için yüce bir kişiliği araması ve bu arayışlar sonucunda çeşitli marifetler öğrenmesi."

Masalın Teması: "Kişi, doğru yola ulaşabilmek adına ancak kendisi ile mücadele etmeli; gideceği yolu kendisi belirlemeli ve bu yolun sonunu kendi özünde aramalıdır."

V. Masal: Hoptirinam

Masalın Epizotları

a) Bilinmeyen bir zaman ve yerde bir ülke varmış. Bu ülkede yaşayanlar bolluk içinde darlık, varlık içinde yokluk çekerlermiş.

b) Bu ülkenin başında çok baskıcı Enbaş denilen biri varmış.

c) Ülkede yaşayanların Enbaş'ın zulümlerinden bunalmışlar.

d) Halk arasından bir bilge, tarihte atalarının hükümdarların baskılarına karşı nasıl davrandıklarını araştırmayı teklif etmiş ve halk da bunu araştırmaya başlamış.

e) Tarihteki atalar, baskı arttıkça somurtarak susmayı tercih ederlermiş.

f) Halk da Enbaş'ın zulümüne somurtup susarak karşılık verince Enbaş, zulümleri daha da artırmış.

g) Bir zaman durumlar bu şekilde karşılıklı olarak devam edince insanlarda somurtacak surat kalmamış ve halk gülmeyi unutmamış.

h) Aralarından üç aydın seçerek yurtdışında baskıcı yöneticilere karşı insanların ne yaptığını öğrenmeleri için onları yabancı ülkeye göndermişler.

1) Birinci bilge, gittiği ülkede kimsenin surat asmadığını ve insanların "hoptirinam, hoptirinam..." diye güldüğünü ve Enbaş'ın baskısından kurtulmak için "hoptirinam, hoptirinam..." diye güle oynaya yaşamaları gerektiğini söylemiş.

i) İkinci bilge, gittiği ülkede kimsenin surat asmadığını ve insanların "tirinamhop, tirinamhop..." diye güldüğünü ve Enbaş'ın baskısından kurtulmak için "tirinamhop, tirinamhop..." diye güle oynaya yaşamaları gerektiğini söylemiş.

j) Üçüncü bilge, gittiği ülkede kimsenin surat asmadığını ve insanların "namhoptiri, namhoptiri..." diye güldüğünü ve Enbaş'ın baskısından kurtulmak için "namhoptiri, namhoptiri..." diye güle oynaya yaşamaları gerektiğini söylemiş.

k) Bu kavramların ne olduğunu soran halka herkes sırası ile şöyle cevap vermiş: "hoptirinam" bir köpeğin sahibinden başka kimseyi ayırt etmeden herkese aynı ses ve nota ile havlayabilmesi; "tirinamhop" aynı ağırlıkta olan çakıl taşı ile altını tartarken terazi topuzunun her ikisinin aynı olan ağırlıklarına aynı saygı ile eğilmesi; "namhoptiri" insanlar hamamda soyunduklarında uşakla efendisinin birbirinden ayırt edilememesi imiş.

l) Halk bu kavramları kullanarak güle oynaya eğlenmiş. Halk gülüp eğlendikçe Enbaş'ın suratı asılmış ve bu kavramları kullanarak bağırınları on yıl hapis cezasına çarptıracağını söylemiş.

m) Bu kavramları halka öğreten bilgeleri çağırın Enbaş, kavramlardan ikişer kelime çıkararak herkesin aynı şekilde bağırmasına izin vermiş. Halk bu şekilde bağırarak eskisi kadar gülememiş. Enbaş'ın suratı da eskisi kadar asılmamış.

n) Enbaş bilgeleri tekrar çağırarak kavramlardan ikişer kelime daha çıkarılmasını istemiş. En sonunda kavramlardan kala kala geriye “hoptirinam, tirinamhop ve namhoptiri” kalmış. Bu sözlerin anlamını bilmeyen halk suratını eskisinden daha çok asmış ve bu kavramları kullanarak bağırmağa başlamış.

o) Artık halk bu şekilde bağırırmiş, Enbaş da eskisi gibi saltanatını sürmeye devam etmiş.

Masalın Konusu:”Enbaş’ın zulmüne karşı halkın çare araması ve Enbaş’ın kurnazlıkla halkı etkisiz hale getirmesi.”

Masalın Teması:”Zulme karşı tepki göstermek devamlılık ve bilinçlilik ister. Eğer tepki gösterilen zulmün farkına varılmadan bilinçsizce tepkilerde bulunulursa tepkiler amacına ulaşmaz.”

VI. Masal: Fantiko

Masalın Epizotları

- a) Bir zamanlar ülkenin birinde oldukça yaşlı bir yazar varmış. Bu yazar gazeteye her gün yazılar yazarmış. Yazarın yazdıklarını yaşadığı ülkede önemseyen pek kimse yokmuş.
- b) Yazar, okurların ilgisini çekecek bir konu bulmak için uğraşmış, kâğıda anlamsız şekiller çizmiş. En sonunda da “Fantiko” yazmış ve ertesi gün “Fantiko” başlıklı yazı herkesin büyük ilgisini görmüş.
- c) Yazıyı okuyan herkes “Fantiko” nun ne demek olduğunu sormuş ama kimse onun ne demek olduğunu bilememiş.
- d) Herkesin yazıdan öğrendiği tek şey, “Fantiko” nun çok kötü bir şey olduğuymuş.e)Üç gün sonra yazar gazetede “Fantiko nedir?” isimli bir yazı yazmış. Bu yazı, okuyanını korkuya salmış ve “Fantikocular” tehlikeli birer insan olmaya başlamış.
- f) Yazar bir ay içinde “Fantikocular” ile ilgili altı yazı yazmış ve yazılar çok ilgi görmüş. Bu ilgiyi kıskanan diğer yazılar da “Kahrolsun Fantikocular”, “Alçak Fantikocular”, “Fantikoculara Ölüm” başlıklı yazılar yazmış.
- g) Ülkede Fantiko korkusu salgın bir hastalık gibi yayılmaya başlamış.
- h)Yazar bir gün “Fantiko’dan nasıl korunulur?” isimli bir yazı yazmış. Yazıya göre ondan korunmak için başı titretmek, yürürken ayağı yerden hiç kaldırmamak, sık sık göz kırpmak gerekirmiş.
- ı) Herkes bu korunma biçimine dikkat etmeye başlamış. Kimin Fantikocu olduğunu anlaşılmamış. Çünkü herkes bu hareketleri yapmış.
- i) Yazar yine bir yazısından korunmak için her ayak sürüyüşte bir kez diz bükmek ve “Huta-Hata-Hup” diye ses çıkarmak gerektiğini yazmış. Buna rağmen kimin Fantikocu olduğu anlaşılamamış. Çünkü herkes bunu yapmış.
- j) Yazar bir gün meyhaneye gitmiş. Meyhaneci, yazardan borcunun bir kısmını istemiş. Yazar da meyhaneciyi Fantikocu ilan etmiş, onu yakalatmış.
- k) Çok kişinin çıkarına yarayan bu yöntem sayesinde herkes 8kira isteyen, kira veren, bakkal, müşteri...) birbirine Fantikocu demeye başlamış.
- l) Bir süre sonra yazarı da Fantikocu ilan ettiklerinde yazar bunu inkar etmiş ve Fantikocuların yapmaması gereken hareketleri yapmış.

Masalın Konusu: “Bir yazarın konu bulamayışı ve gelişigüzel bir konu bulup yazması sonucu herkesin bu duruma ayak durması.”

Masalın Teması: “İnsanlar manasını bilmeden sırf popülaritesi olduğu için bazı durumlara ayak uydurur. Durum sorgulaması yapılıncaya da suçlu damgası yememek için başkalarını suçlarlar.”

5. SONUÇ VE ÖNELER

Çalışmanın temelini oluşturan masallar epizotlar halinde incelenmiştir. İncelenen masalların temaları belirlenmeye çalışılmıştır.

“Hazinedeki Paslı Teneke” isimli masalın konusu ”Kutsal emanet olarak alınan bir mücevherin zaman içinde çalınarak emanete hıyanetlik edilmesi ve onun değiştirilmesi.”dir. Masalın teması ise şudur: ”Merak duygusu insanları kuşatınca yemin ve emanetin göz ardı edilebileceği; gerçekleri ortaya çıkarmaya çalışanlar cezalandırılacak ve gerçekler gün yüzüne çıkmayacaktır.”

“Kötülerin Bakamadığı Mücevher” isimli masalın konusu” Çok değerli bir mücevherin iki ülke arasında yer değişmesi ve o mücevhere sadece iyilerin bakabileceği.”dir. Masalın teması ise şudur: ”Kişisel çıkarlar uğruna yandaşlık, yalakalık ve açığözlülük yapanlar idareyi ele geçirerek durumu kurtaracaktır.”

“Bay Öküz’le Bay Ahmet” isimli masalın konusu “Tüccar Ahmet Bey’in oğlunun ayakkabısının eskimesi sonucunda bir silsile halinde birbirlerine suçu atması.”dir. Masalın teması ise şudur: ”Yolunda gitmeyen şeyler olduğunda kimse sorumluluk almak istemez ve sorumlular, toplumdaki ahlaksızlığın sebebinin bulmak yerine ahlaksızlığın düzeltilemeyecek bir olgu olduğunu savunurlar.”

“Beklenen Kişi” isimli masalın konusu “Bir er kişinin, Tanrı’ya layık olmak için yüce bir kişiliği araması ve bu arayışlar sonucunda çeşitli marifetler öğrenmesi.”dir. Masalın teması ise şudur: ”Kişi, doğru yola ulaşabilmek adına ancak kendisi ile mücadele etmeli; gideceği yolu kendisi belirlemeli ve bu yolun sonunu kendi özünde aramalıdır.”

“Hoptirinam” isimli masalın konusu ”Enbaş’ın zulmüne karşı halkın çare araması ve Enbaş’ın kurnazlıkla halkı etkisiz hale getirmesi.”dir. Masalın teması ise şudur: ”Zulme karşı tepki göstermek devamlılık ve bilinçlilik ister. Eğer tepki gösterilen zulmün farkına varılmadan bilinçsizce tepkilerde bulunulursa tepkiler amacına ulaşmaz.”

“Fantiko” isimli masalın konusu “Bir yazarın konu bulamayışı ve gelişigüzel bir konu bulup yazması sonucu herkesin bu duruma ayak durması.”dır. Masalın teması ise şudur: “İnsanlar manasını bilmeden sırf popülaritesi olduğu için bazı durumlara ayak uydurur. Durum sorgulaması yapılırca da suçlu damgası yememek için başkalarını suçlarlar.”

İncelene altı masalın konusu ve teması değerlendirildiğinde yazar, okuyucuyu okuma sırasında düşündürmeye yönlendirmiştir. Masalların iletileri okuyucuya direkt olarak verilmemiştir. İletiler okuyucunun kendi düşünce dünyasında şekillendirilmeye çalışılmıştır.

Yazar, masalarda ele aldığı konuları eleştirel bir biçimde yansıtmaya özen göstermiştir. Bu sebeple de yazarın incelenen masaları, diğer araştırmacılar tarafından yapılacak eleştirel çalışmalar ile desteklenebilir.

KAYNAKÇA

Balaban, F. (2006). “Aziz Nesin’in Hikâyelerinde Yapı ve Tema” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Emiroğlu, S.; Çiftlikçi, R. & Deniz, K. (2011). Eflatun Cem Güney Masal Baba. Malatya Araştırmaları Derneği Yayınları: 4, Malatya.

Ertop, K. (1995). “Ölümsüzleşen Gülmece Ustası İçin AZİZ NESİN’LİK...”, Varlık, Ağustos, S:1055: 35.

Günay, U. (1987). Türk Masallarının Hususiyetleri. Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987, Gökyüzü Yayınları, İstanbul.

Gürel, Z.; Temizyürek, F. & Şahbaz, N. K. (2007). Çocuk Edebiyatı, Öncü Kitap, Ankara.

Oğuzkan, F. (2000). Çocuk Edebiyatı, Anı Yayıncılık, Ankara.

Kudret, C. (1990). Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman III, İnkılap Kitabevi, İstanbul.

Oral, Z. (1982). “Aziz Nesin: Ben Mizahı Değil, Mizah Beni Seçti”, Milliyet Sanat, Nisan, s. 21.

Önertoy, O. (1984). Cumhuriyet Dönemi Türk Roman ve Öyküsü, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.

Yağcı, Ö. (1999). Aziz Nesin Aydınlığı, İnkılâp Kitabevi, İstanbul.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara.